

FRI-116-1-LLH(S)-04

"THE GOLDEN AGE" OF SIMEON – MYTH OR REALITY

Petko Dobrev

e-mail: petko.d.dobrev@abv.bg

Abstract: "The Golden Age" at the time of Tsar Simeon is a subject on which thousands of pages have been written. "The Golden Age" is a concept that has become an institution for Bulgarian historiography. Is the reign of Tsar Simeon "A Golden Age" and what was it like before that period? The answers to the question can determine where reality ends and where mythology commences.

Key words: culture, conversion to Christianity, Byzantium, alphabet, Cyrillic

---

„ЗЛАТНИЯТ ВЕК“ НА СИМЕОН – МИТ ИЛИ РЕАЛНОСТ

Резюме: „Златният век“ по времето на Цар Симеон е тема, по която са изписани хиляди страници. „Златният век“ е понятие, което се е превърнало в институция за българската историография. „Златен век“ ли е времето на Цар Симеон и какво е било това преди него? Отговорите на тези въпроси могат да определят къде завършва реалността и къде започва митологията.

Ключови думи: култура, покръстване, Византия, писменост, кирилица

ВЪВЕДЕНИЕ

Като автор на твърдението за „Златен век“ на Симеон е сочен историкът Спиридон Палаузов. През 1852 г. той написва „Векът на българския цар Симеон“. Днес живеем в 2016 г. и е логично историческите ни познания да са се разширили. В настоящето кратко изследване ще акцентирам върху исторически факти и извори, които Спиридон Палаузов не е използвал. За „Златния век“ на Симеон са изписани хиляди страници. Ако има дори и най-малък опит да бъде оспорено това „златно“ историческо време, то този опит вероятно би бил приет като ерес. Но историята е наука, а не религия.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Написаното от Палаузов през 1852 г. и до днес се възприема като истина и препотвърждавано като истина. В това историческо съчинение се изтъква културният възход на българите живеещи на Балканския полуостров. Палаузов стига до този извод стъпвайки върху няколко фундамента:

- Приема, че на Балканите българите идват като орда от буйни ездаци, начело с Аспарух. Тази орда се е занимавала преди всичко с набези.

- Приема, че до времето на Борис българите са езичници, а това е равносилно на културна и историческа присъда.

- Приема, че до времето на Константин, Методий и Борис българите са народ без писменост и без значително културно присъствие.

Позволявам си да цитирам и самият Спиридон Палаузов:

„От откъсленичните известия, написани от летописците, може да се види, че историята на българите до IX век не представлява нищо друго освен стремителни набези върху областите на Източноримската империя. От степите на Велика Скития при устието на Дунава се появява орда буйни ездаци (според сведенията на летописите малобройна орда,

щом е била не повече от 15-20 хиляди воини), която смело се втурва зад Дунава, покорява славянските племена, мирно живеещи в пределите на империята, и неведнъж кара да трепери самият Византион“[9].

Така представен българският народ безспорно се нуждае от един „Златен век“ на културата, за да бъде „облагородена“ тази орда от буйни ездачи. В духа на коректността бих посочил, че в съчинението на Спиридон Палаузов „Векът на българския цар Симеон“ не се среща понятието „Златен век“. Очевидно то се появява по-късно и то със специална цел.

Като член на Петербургската академия Палаузов е длъжен да утвърждава манипулациите за българската история, които са станали политика и доктрина на руската историография още от втората половина на XVIII век. Те са резултат от идеите на „Гръцкия проект“ на Евгений Булгарис.[3] Ето защо той вижда в българите до IX век орда от буйни ездачи дошла с Аспарух на Балканите, която се занимава само с грабежи. Той не е имал правото да може да опише българите като носители на развита цивилизация. Няма летописни данни, които да доказват неговото твърдение. Да се обсъждат подобни идеи днес според мен е престъпление спрямо историята ни. Тази фундаментална грешка на Палаузов се мултиплицира като ефект от последвалите идеите му български историци.

Според сведенията намиращи се в Българския апокрифен летопис може да се направи извод, че заселването на българите от Панония в територията между Белград и Охрид започва през 486г.[4] То е съгласувано с император Зенон. По този начин Източната римска империя си решава проблема с готите, т.е българите не идват като орда от буйни ездачи, която се занимава с грабежи. Това е първата България на Балканите, а първата ни столица е Охрид. Т.е. българите се заселват на Балканите 200 години преди идването на Аспарух. И не са дошли като орда буйни ездачи, които да се занимават с грабежи.

Палаузов е част от онази руска имперска научна машина, която налага схващането за Борис като първи покръстител на българите. Защо това е необходимо? Отговорът е елементарен - Борис не просто приема и налага християнството като религия на българите. Той приобщава българите към сферата на влияние на Византия. След превземането на Константинопол от османците и ликвидиране на Византия като държава, историята определя като наследник на доктрината Византия - Русия. Третият Рим е Москва. Следователно доктрината Византия не е изчезнала, напротив тя само е пренесена. Ето защо зависим историк като Палаузов не може да си позволи да изрази становище различно от това, което доктрината Византия разрешава.

Покръстването извършено по времето на Борис е капитулация пред Византия и налагане на нейното влияние. Основен инструмент, чрез който Византия е влияела върху българите е Църквата. Чрез нея Византия успява да контролира българската култура. Чрез нея Византия е контролирала развитието на научните знания. Чрез нея Византия контролирала и обществените процеси и нагласи.

Ето защо Палаузов пропуска и не разглежда факта, че още през 703 г. българите, които през 486 г. се заселват от Белград до Охрид приемат християнството. Паисий Хилендарски ни дава информация за това първо покръстване на българите. То е извършено по време на владетеля Тривелий. Погрешно този канонизиран за светец владетел (баща на Тервел и Мойсей според Зографската история) е представян в по-късната ни историография като Тервел. Духовникът покръстител е Кирил Философ от Кападокия, който сам свидетелства за това в познатата ни „Солунска легенда“. Последователите на това християнство ще останат известни като богомили.[5] Век и половина преди Борис българите вече са християни, но не са в лоното на Константинопол. А това е проблем за Византия. Век и половина българите изповядващи християнството преди Борис са имали и своя писменост. Християнството се е разпространявало именно чрез тази писменост и книги, а не само от уста на ухо. Къде са тези книги днес? Те са унищожавани системно и последователно от гръцките духовници и гръцките фанариоти.

Едновременно с християнството през 703 г. българите приемат и азбуката от 32 букви, която също е дело на българския кръстител - Кирил Философ от Кападокия. Тя и за това се

нарича кирилица. С тази азбука, която е различна от гръцката са изпълнени и старобългарските каменни надписи. Те са българските Розетски камъни. Те са ключът към опознаване на старобългарската християнска култура водеща своето начало от 703 г.

Само слепец не може да забележи, че в тях се намират типично българските букви като малък и голям юс. И ако има прилика с нечия азбука, то това е най-вече с коптската, но не и с гръцката. За съжаление Византия успя да създаде и наложи образа дубликат на Кирил Философ от Кападокия - Константин Кирил Философ от Солун. Резултатът от налагането на дублиращия образ е пълна забравя на истинския автор на кирилицата - азбуката, която използваме и днес. Както и потъпкване на век и половина българска култура и история.[6]

Погрешно, но системно се наложиха две мнения свързани с каменните надписи. Първото твърдение е, че това е гръцка писменост. Второто твърдение е свързано с налагане на бог Тангра. Истината е, че при предаване съдържанието на надписите, най-вече от Веселин Бешевлиев и Йордан Иванов, кирилицата бе заменяна с гръцки печатни букви. Тази азбука реформира и Климент Охридски. Тази азбука използваме и до днес. Следователно фундамента на Палаузов, свързан с огромното значение за българите на делото на Константин и Методий, е грешен.

Едновременно с подмяната на кирилицата в старобългарските надписи с гръцка азбука, се допълваха и несъществуващи факти в тях. Така се появи и бог Тангра.[7] Тангра не съществува в нито един старобългарски надпис и това може да бъде проверено от всеки. Но веднъж наложен като твърдение, което не подлежи на контрол, бог Тангра трябваше да унищожи доказателствата за старобългарската християнска култура датираща от 703 г. И за голяма съжаления бог Тангра почти е изпълнил мисията си.

Каква е била степента на грамотност на българите преди Симеон. За това може да съдим по сведенията от житието на Климент Охридски. Той е имал 3500 души в помощ само в неговата поверена територия от държавата.

„Той имал във всяка енория избрани измежду другите и те никак не бил малко, защото се наброявали до 3500. С тях той прекарвал повечето си време и им разкривал по-дълбоките места от Писанията.“[8]

Това е колосален за времето си образователен апарат. Някои упорито бъркаха именно тези избрани люде с учениците му, които били по 300 във всяка област. Като сравнение бих посочил бройката на учениците, които обучил Константин по време на Моравската мисия-едва 50:

„Като навърши 40 месеца в Моравия, Философът отиде да освети учениците си. Когато отиваше той, панонският княз Коцел го прие. И като възлюби силно славянските книги и пожела народът му да се научи на тях, предаде му до 50 ученици да се учат на тях“[2]

Почти 900 години след Климент Охридски състоянието на Русия по времето на Екатерина Велика е следното:

„През 1764 г. имало 26 учебни духовни заведения и в тях 6000 ученици, към 1784 г. числото на учащите се увеличило до 12000“[1]

Това сравнение бих завършил със сентенцията:

„Очевидността не изисква аргументи“ - „Perspicuitas argumentation elevator“.

Знаели ли са Палаузов, както и наложилите институцията „Златен век“, че манипулират българската история? Невъзможно е да не познават историята на Паисий. Т.е. няма как да не знаят, че българите са приели християнството още през 703 г. Следователно те умишлено са манипулирали българската история, съгласно доктрината наложена като резултат от „Гръцкия проект“ на Евгений Булгарис.

След като Палаузов и сие са използвали грешни фундаменти в своите разсъждения за века на Симеон, то тогава и изводите им не почиват на извори и научни методи. Истината е, че почти два века преди Симеон българите изповядвайки християнството и имайки азбуката кирилица, както и съхранявайки своето предхристиянско културно наследство, успяват да развият своя самостоятелна християнска култура.

Премълчаването на значението на българската култура след 703 г. води до нейното неразбиране като оригинално звучене. Институцията „Златен век“ е хвърлила дебела сянка върху оригиналната българска християнска култура, развита след покръстването и налагането на кирилицата през 703 г. Изкарването на преден план на зависимостта на българската култура от Византия, след време навярно цели да определи т.нар. „Златен век“ като продължение на византийския ренесанс. Тази политика на неразбиране на българската християнска култура след 703 г. продължава и до днес. Тази политика сътвори прабългарите, за да изчезнат българите. След това помогна на Константин Философ от Солун да измести и буквално да погуби историографски Кирил Философ от Кападокия, който през 703 г. създава българската азбука кирилица. Едновременно с това Борис историографски погуби свети Тривелий, който първи покръсти българите.

Проведените езикови реформи в българския език за голямо съжаление доведоха до унищожаване на типично българските букви и това не е случайно. С въвеждането на институцията „Златен век“ на Симеон се цели пълното заличаване на спомена за българската християнска култура водеща своето начало от 703 г. „Златният век“ на Симеон е политическа формула, наложена да обслужи идеята за историографско погубване на българската християнска култура след 703 г.

Но да се върнем към века на Симеон. Логично е да приемем, че след като доктрината Византия е победила и в България, то освен оригиналната българска християнска култура, нашият народ повлиян от държавната намеса ще развие и култура с византийско влияние. Аналогичен е случаят с волжските българи, живеещи във века на Симеон. Там побеждава доктрината на исляма и нашите братя мюсюлмани създават една богата, но ислямска култура. Но в основата и на двете култури стои старата българска цивилизация. Тя е била достатъчно силна, за да успее да даде плодове както в източно православната християнска култура, така и в мюсюлманската.

Подобна сила могат да имат антични народи живели някога в Близкия Изток - копти, сирийци. Това са народи съпричастни както към античната, така и към християнската и мюсюлманската цивилизации. Нещо повече, българите покръстени през 703 г. и останали верни на това кръщение, т.е. познатите ни богомили, ще реформират християнският свят.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Необходима ли е днес историографската институция „Златен век“ на Симеон? Институцията „Златен век“ ограничава хоризонта за изследване на българската култура. Той е с много по-голям обхват от ограничените от византийското влияние Симеонови измерения. Смятам, че тя трябва да бъде премахната. Българската култура трябва да бъде изследвана в различните географии, епохи и религии, където е давала своя принос. Няма друг народ, дал толкова много както на християнската, така и на мюсюлманската цивилизация.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Гумилевски Ф., История русской церкви, М. 1888 г., пета книга, с. 60
- [2] Диневков П., Куев К., Петканова Д., Христоматия по старобългарска литература, С. 1978, с. 115
- [3] Добрев П., Историята на българите в Европа (V-X век) през погледа на исторически извори от български произход, С. 2016, с. 14-28
- [4] Добрев П., Историята на българите в Европа (V-X век) през погледа на исторически извори от български произход, С. 2016, с. 29-58
- [5] Добрев П., Историята на българите в Европа (V-X век) през погледа на исторически извори от български произход, С. 2016, с. 72-111
- [6] Добрев П., Историята на българите в Европа (V-X век) през погледа на исторически извори от български произход, С. 2016, с. 16-17, 112-126
- [7] Добрев П., Историята на българите в Европа (V-X век) през погледа на исторически извори от български произход, С. 2016, с. 127-139, 189-194

[8] Милев Ал., Гръцките жития на Климент Охридски, С. 1996 г., с. 126

[9] Палаузов Сп., Избрани трудове, т. I, С. 1974, с. 93

За контакти:

Петко Драганов Добрев, e-mail: petko.d.dobrev@abv.bg